

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 33/06-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. júna 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť F. L., bytom T., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95 p o r u š i l základné právo F. L., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. F. L. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 120 000 Sk (slovom stodvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice – okolie p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. F. L. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 754 Sk (slovom deväťtisíc sedemstopäťdesiatštyri slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. I. R., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 9. februára 2006 č. k. I. ÚS 33/06-16 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť F. L., bytom T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania v predmetnej veci (ktoré sa začalo 11. januára 1995 a týka sa zrušenia a vysporiadania podielového spoluvlastníctva), v postavení odporcu. Vec nebola dosiaľ meritórne rozhodnutá ani na súde prvého stupňa.

Proti postupu okresného súdu podal sťažovateľ 13. októbra 2005 sťažnosť na priet'ahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu. Uvedený postup okresného súdu považuje sťažovateľ za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3. Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95, nariadil okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov, zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa, priznal mu finančné zadost'učinenie vo výške 160 000 Sk (ktoré v podaní z 18. mája 2006 zvýšil na 250 000 Sk) a náhradu trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci 3. mája 2006 písomne vyjadril predseda okresného súdu. K tomuto stanovisku sa 18. mája 2006 vyjadrila právna zástupkyňa sťažovateľa.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, zo spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 29/95, ako aj z písomných vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav konania v posudzovanej veci:

A.

Sťažovateľ je odporcom v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, ktoré začalo 12. januára 1995 na návrh jeho bývalej manželky V. L., bytom K. (ďalej len „navrhovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. P. P.

Okresný súd 12. apríla 1995 zaslal návrh sťažovateľovi na vyjadrenie, ktoré bolo doručené okresnému súdu 25. apríla 1995.

Okresný súd 12. mája 1995 stanovil termín pojednávania na 22. máj 1995.

Sťažovateľ 17. mája 1995 oznámil súdu, že zastupovaním poveril advokátku JUDr. E. V.

Pojednávanie konané 22. mája 1995 (prítomní navrhovateľka a jej právna zástupkyňa) bolo na žiadosť sťažovateľa (žiadal lehotu na oboznámenie sa jeho advokátky so sporom), odročené na neurčito.

Predseda okresného súdu 1. júna 1995 vec pridelenú sudkyni JUDr. G. V.

Okresný súd 6. júna 1995 požiadal Obecný úrad T. (ďalej len „obecný úrad“) a aj sťažovateľa o informáciu o spornej nehnuteľnosti (obecný úrad podal informáciu 14. júna 1995 a sťažovateľ 22. júna 1995.)

Navrhovateľka 22. júna 1995 požiadala o oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku.

Okresný súd 12. októbra 1995 stanovil termín pojednávania na 6. november 1995.

Sťažovateľ (na výzvu okresného súdu z 12. októbra 1995) predložil 18. októbra 1995 požadované kúpno-predajné zmluvy.

Na pojednávaní konanom 6. novembra 1995 boli vypočutí účastníci. Pojednávanie bolo odročené za účelom predloženia špecifikácie investície vloženej do predmetu sporu matkou sťažovateľa.

Navrhovateľka 7. novembra 1995 uznala investície vložené do nehnuteľnosti matkou sťažovateľa vo výške 50 000 Sk.

M. U. 9. januára 1996 navrhla, aby bola pripustená do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu, lebo si žalobou podanou na okresnom súde uplatňuje určenie vlastníckeho práva v rozsahu 1/3 k spornej nehnuteľnosti.

Predseda okresného súdu 16. apríla 1997 pridelenú vec sudcovi JUDr. J. I.

Okresný súd uznesením zo 17. apríla 1997 ustanovil za znalca Ing. E. M. na vypracovanie posudku o hodnote predmetu sporu v lehote 30 dní.

Okresný súd 23. apríla 1997 zistil, že spor o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (navrhovateľka M. U.) je vedený pod sp. zn. 7 C 733/95. Vec nie je ešte právoplatne skončená.

Sťažovateľ 14. mája 1997 požiadal o oslobodenie od platenia preddavku na trovy konania.

Podľa záznamu zo 4. júna 1997 č. 1. 53 vec sp. zn. 7 C 733/95 nie je ešte právoplatne skončená. Prebieha odvolacie konanie.

Znalec 2. júla 1997 predložil znalecký posudok č. 104/97 z 1. júla 1997.

Okresný súd 21. júla 1997 (na urgenciu navrhovateľky) oznámil navrhovateľke, že do rozhodnutia o odvolaní vo veci sp. zn. 7 C 733/95 nemôže vytýčiť termín pojednávania.

Predseda okresného súdu 12. januára 1998 vec pridelil sudkyňi JUDr. A. Č.

Súdny spis sp. zn. 8 C 29/95 bol 3. marca 1998 predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a vrátený späť 9. júna 1999.

Podpredseda okresného súdu 8. júla 1999 pridelil vec JUDr. V.

Vo veci konajúca sudkyňa 6. septembra 2001 žiadala pripojiť k veci súdne spisy sp. zn. 7 C 733/95 a sp. zn. 8 C 178/90.

Okresný súd 22. januára 2002 nariadil termín pojednávania na 12. marec 2002 a požiadal Okresné úrady práce K. a K., ako aj obecný úrad o podanie informácie (informácia podaná súdu 20. februára 2002, 21. februára 2002 a 26. februára 2002.)

Okresný súd 22. januára 2002 zaslal právnym zástupcom účastníkov konania znalecký posudok č. 104/97 na vyjadrenie.

Miestny úrad miestnej časti K. (ďalej len „miestny úrad“) 8. februára 2002 predložil okresnému súdu charakteristiku navrhovateľky.

Sťažovateľ 8. marca 2002 predložil okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku.

Pojednávanie konané 12. marca 2002 (prítomní účastníci a ich právni zástupcovia) bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na neurčito za účelom vykonania pokusu o uzatvorenie sporu dohodou. Ak k dohode nedôjde, účastníci predložia okresnému súdu návrh na doplnenie dokazovania.

Právny zástupca navrhovateľky 9. apríla 2002 oznámil súdu, že k dohode nedošlo a žiadal nariadiť dokazovanie na zistenie všeobecnej ceny nehnuteľností tvoriacich predmet sporu.

Okresný súd 24. februára 2003 požiadal zamestnávateľa sťažovateľa o oznámenie jeho príjmov; navrhovateľku o zdokladovanie jej pracovného zaradenia a predloženie daňových priznaní za roky 2001 a 2002; a právneho zástupcu sťažovateľa o aktuálny výpis z listu vlastníctva (navrhovateľka predložila požadované 18. marca 2003, zamestnávateľ sťažovateľa 20. marca 2003).

Okresný súd 18. júna 2003 urgoval u sťažovateľa predloženie listu vlastníctva (predložený 27. júna 2003).

Okresný súd uznesením z 23. septembra 2003 nariadil znalecké dokazovanie na určenie aktuálnej ceny nehnuteľnosti a za znalca ustanovil Mgr. J. N. (spis bol znalcovi zaslaný 3. októbra 2003).

Znalec doručil okresnému súdu 10. novembra 2003 znalecký posudok č. 133/2003.

Okresný súd uznesením z 26. novembra 2003 určil znalcovi znalečné (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 30. decembra 2003).

Okresný súd 26. novembra 2003 stanovil termín pojednávania na 13. január 2004.

Okresný súd 27. novembra 2003 vyzval účastníkov konania na vyjadrenie sa k zaslanému znaleckému posudku (navrhovateľka predložila vyjadrenie 17. decembra 2003).

Na pojednávaní konanom 13. januára 2004 (prítomní účastníci konania a právny zástupca sťažovateľa) sťažovateľ oznámil, že voči znaleckému posudku nemá pripomienky a navrhovateľka oznámila, že *„zvažuje vzhľadom na hodnotu nehnuteľnosti aj späťvzatie žaloby, avšak predtým (...) žiada, aby jej bola poskytnutá krátka lehota za účelom právnej rady (...) v konaní zástupcu v súčasnosti nemá“*. Pojednávanie bolo odročené na 27. január 2004.

Na pojednávaní konanom 27. januára 2004 (prítomní účastníci konania a právny zástupca sťažovateľa) navrhovateľka uviedla vyššiu hodnotu nehnuteľnosti ako znalec a sťažovateľ prehlásil, že má financie na vyplatenie podielu navrhovateľky. Okresný súd požiadal účastníkov konania na predloženie otázok pre znalca a pojednávanie odročil na 23. marec 2004.

Navrhovateľka predložila 9. februára 2004 otázky pre znalca. Tieto boli dané 11. marca 2004 na vedomie sťažovateľovi a 18. marca 2004 predložené znalcovi.

Na pojednávaní konanom 23. marca 2004 (prítomní účastníci konania, právny zástupca sťažovateľa a znalec) sa účastníci zaoberali znaleckým posudkom a z neho vyplývajúcej ceny nehnuteľnosti. Navrhovateľka súhlasila s prikázaním nehnuteľnosti do vlastníctva sťažovateľa, žiadala vyplatenie sumy 900 000 Sk a nie len 500 000 Sk, ktoré vyplývali zo znaleckého posudku. Pojednávanie bolo odročené na 27. apríl 2004.

Navrhovateľka 21. apríla 2004 predložila „*stanovisko k odôvodneniu znaleckého posudku znalcom dňa 23. 3. 2004*“ a 27. apríla 2004 telefonicky ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní.

Pojednávanie konané 27. apríla 2004 (prítomní sťažovateľ a jeho právny zástupca) bolo odročené na 25. máj 2004.

Okresnému súdu bola 19. mája 2004 doručená „*námietka zaujatosti sudkyne*“ podaná navrhovateľkou. Pojednávanie stanovené na 25. máj 2004 okresný súd zrušil, čo telefonicky oznámil účastníkom.

Námietka navrhovateľky bola 21. júla 2004 predložená krajskému súdu.

Súdny spis spolu s uznesením krajského zo 4. augusta 2004 bol doručený okresnému súdu 10. augusta 2004 (krajský súd rozhodol, že sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci).

Okresný súd zaslal 11. novembra 2004 a v dobe od 1. decembra do 24. decembra 2004 doručil uznesenie krajského súdu účastníkom. Súčasne ich vyzval na oznámenie ďalších návrhov na doplnenie dokazovania. Znalca požiadal o oznámenie, aký vplyv mala zmena vyhlášky o stanovení všeobecnej ceny majetku (od 1. septembra 2004 nadobudla účinnosť vyhláška č. 492/2004 Z. z.) na závery jeho znaleckého posudku. Znalec 30. novembra 2004 oznámil že „*(...) tieto zmeny nemajú žiadny vplyv*“ a že „*všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti, vyčíslenú v znaleckom posudku (...) je preto možné považovať aj v tomto čase za aktuálnu*“.

Okresný súd 13. januára 2005 urgoval zaslanie ďalších návrhov účastníkov na dokazovanie. Navrhovateľka 17. januára 2005 písomne žiadala, aby bola stanovená „*hodnota domu (...) v trhovej cene*“.

Okresný súd 31. marca 2005 stanovil termín pojednávania na 27. apríl 2005. Súčasne oznámil účastníkom zmenu vo veci konajúceho sudcu (vec bola pridelená Mgr. A. S.).

Navrhovateľka 18. apríla 2005 požiadala okresný súd o „*ustanovenie zástupcu z radov advokátov*“. Súčasne požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Okresný súd 20. apríla 2005 požiadal miestny úrad o podanie informácie o majetkových pomeroch navrhovateľky (navrhovateľku požiadal o predloženie potvrdenia o jej majetkových pomeroch na predpísanom tlačive). Navrhovateľka predložila súdu 20. apríla 2005 požadované doklady.

Na pojednávaní konanom 27. apríla 2005 (prítomní účastníci a právny zástupca sťažovateľa) sa súd zaoberal uvedenými žiadosťami navrhovateľky. Pojednávanie bolo odročené na neurčito. Termín bude určený po rozhodnutí súdu o žiadostiach navrhovateľky.

Miestny úrad 3. mája 2005 predložil „charakteristiku“ navrhovateľky (majetkové pomery navrhovateľky nie sú úradu známe). Zamestnávateľ navrhovateľky 30. mája 2005 predložil súdu požadované doklady.

Okresný súd 18. mája 2005 vyzval zamestnávateľa navrhovateľky o podanie informácie o jej príjmoch za roky 2003 a 2004.

Okresný súd uznesením 22. júna 2005 priznal navrhovateľke oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a uznesením zo 4. júla 2005 jej za právneho zástupcu ustanovil advokátku JUDr. K. P.

Okresný súd 3. augusta 2005 stanovil termín pojednávania na 30. september 2005. Ustanovená právna zástupkyňa 27. septembra 2005 nahliadla so súdneho spisu.

Na pojednávaní konanom 30. septembra 2005 (prítomní účastníci a ich právni zástupcovia) navrhovateľka žiadala vypracovanie nového znaleckého posudku. Okresný súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že navrhovateľka v lehote 5 dní oznámi súdu „*na aké skutočnosti žiada, aby bol vypracovaný znalecký posudok*“.

Okresný súd uznesením z 30. septembra 2005 priznal sudcovi znalečné za posudok z 1. júla 1997.

Navrhovateľka 3. októbra 2005 oznámila súdu sp. zn. konania vedeného proti sťažovateľovi vo veci zvýšenia výživného pre ich maloleté deti a 4. novembra 2005 predložila súdu „*Podanie vo veci samej*“.

Sťažovateľ 30. novembra 2005 oznámil súdu zmenu svojho právneho zástupcu (poveril svojím zastupovaním advokátku JUDr. I. R.).

Okresný súd uznesením z 25. novembra 2005 ustanovil „na zistenie a určenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti (trhovej)...“ znalca Ing. J. B. Súdny spis bol doručený 6. januára 2006 znalcovi.

Znalec predložil okresnému súdu 30. marca 2006 znalecký posudok č. 15/2006.

Okresný súd 24. apríla 2006 zaslal znalecký posudok účastníkom na vyjadrenie. Súčasne im zaslal uznesenie z 24. apríla 2006 o znalečnom.

B.

V odpovedi č. k. Spr. 2093/05 z 11. novembra 2005 na sťažovateľovu sťažnosť na priet'ahy v konaní z 12. októbra 2005 predseda okresného súdu uviedol: „ (...) *Z uvedeného vyplýva, že vo veci sa priebežne koná a ak aj boli zistené priet'ahy v konaní, tieto boli zapríčinené v dôsledku rozvrhu práce, na základe ktorého došlo k zmenám prejednávajúcich sudcov, ako aj zaťažnosti jednotlivých sudcov.*

Z týchto dôvodov hodnotím Vašu sťažnosť ako dôvodnú z objektívnych príčin.“

III.

1. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...)“, resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)“.

2. Predseda okresného súdu k predmetu sťažnosti vo svojom vyjadrení z 3. mája 2006 uviedol: „(...) *Vecná stránka sťažnosti je podrobne opísaná v sťažnosti sťažovateľa, ktorý presne chronologicky uviedol jednotlivé úkony súdu vo veci. K tomuto je potrebné poznamenať, že dĺžka konania bola ovplyvnená jednak častou zmenou prejednávajúcich*

sudcov – v súčasnosti vec prejednáva šiesty sudca, zmenami právnych zástupcov u účastníkov konania, ako aj dvoma znaleckými posudkami a jedným kontrolným znaleckým posudkom. Ďalej je potrebné poznamenať, že každý z prejednávajúcich sudcov mal v tom čase minimálne 400 vecí v senáte. (...)“

3. Sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v reakcii (z 18. mája 2006) na toto vyjadrenie okresného súdu uviedol: „(...) *Vyjadrenie neobsahuje žiadne relevantné argumenty spochybňujúce tvrdenie sťažovateľa, že vo veci dochádza k zbytočným prieťahom a konanie trvá neprimerane dlho. Okrem toho, skutočnosti veľmi stručne zmienené v tomto vyjadrení a to zmeny sudcov a zmeny právnych zástupcov účastníkov, nie sú spôsobilé ospravedlniť stav, keď ani po 11 rokoch nie je konanie, ktoré patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, právoplatne skončené, presnejšie, v ktorom doposiaľ nebolo vynesené okresným súdom ani jedine meritórne rozhodnutie.*

Ako vyplýva zo sťažnosti, ktorú sťažovateľ na ústavnom súde podal, pred tým než sa obrátil na ústavný súd, využil iné prostriedky na dosiahnutie nápravy – dňa 12. 10. 2005 podal sťažnosť predsedovi Okresného súdu Košice – okolie a na túto sťažnosť mu bola dňa 11. 11. 2005 daná odpoveď, v ktorej bolo konštatované, že sťažnosť je dôvodná. Napriek tomu, aj po zistení tohto stavu, konanie neprebíha tak, aby sa postup súdu dal označiť za efektívny a smerujúci k urýchlenému meritórnemu rozhodnutiu veci. (...)“

4. Judikatúra ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

4.1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetné občianskoprávne konanie sa začalo 12. januára 1995, teda pred vyše 11 rokmi, a nie je k dnešnému dňu skončené na súde prvého stupňa.

4.2. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd aj v predmetnom prípade bral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci.

Predmetom konania je prejednanie a rozhodnutie občianskoprávnej veci (zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva) vedenej pod sp. zn. 8 C 29/95. Ústavný súd je toho názoru, že namietané konanie vzhľadom na jeho predmet a skutkovú náročnosť možno hodnotiť ako čiastočne zložitú vec, ktorá mala určitý vplyv na celkový priebeh konania. Zisťovanie (identifikácia) predmetu sporu, zisťovanie majetkových pomerov účastníkov sporu, rozhodovanie o námietke predpojatosti sudcu, návrhy účastníkov o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, resp. o ustanovenie právneho zástupcu a nariadenie troch znaleckých dokazovaní neboli však rozhodujúcimi skutočnosťami vplývajúcimi na dĺžku konania a nemôžu ospravedlniť jeho celkovú doterajšiu dĺžku.

4.3. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

4.4. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľom namietaných skutočností, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného súdneho konania.

Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom konaní došlo k priet'ahom predovšetkým:

- od 6. novembra 1995 (pojednávanie) do 17. apríla 1997 (ustanovenie znalca), t. j. v trvaní vyše 17 mesiacov;

- od 2. júla 1997 (predloženie znaleckého posudku znalcom) do 22. januára 2002 (predvolanie na pojednávanie), t. j. v trvaní vyše 4 rokov a 6 mesiacov;
- od 9. apríla 2002 (oznámenie advokáta) do 24. februára 2003 (výzva okresného súdu), t. j. v trvaní vyše 10 mesiacov;

keď bol okresný súd bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný (resp. nevykonával úkony priamo smerujúce k rozhodnutiu v merite veci), teda spolu za vyše šesť rokov a deväť mesiacov neboli vykonané vo veci žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas súdneho konania nachádza. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prieťahom, ktoré neboli spôsobené výlučne zložitou vecou a ani správaním účastníkov konania, ale najmä v dôsledku postupu okresného súdu. Obranu okresného súdu spočívajúcou v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prieťahy, nemožno akceptovať. Skutočnosť, že okresný súd mal problémy (vysoký počet nevybavených vecí), ktoré nedokázal alebo nemohol riešiť, nemôžu byť na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Ústavný súd súčasne zdôrazňuje, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho rozhodnutia súdu prvého stupňa trvá tak dlho, ako je tomu v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v globále považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 66/03).

4.5. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadné odlišnosti.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48

ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

5. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Vzhľadom k plynulému konaniu okresného súdu od nariadenia znaleckého dokazovania 23. septembra 2003 (vykonaných šesť pojednávaní, nariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania v dôsledku zmeny právnej normy a zistenie aktuálnej trhovej ceny nehnuteľnosti, rozhodovanie o námietke zaujatosti, o návrhu na ustanovenie právneho zástupcu a o návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov), zisteného zo súdneho spisu sp. zn. 8 C 29/95 nepovažoval ústavný súd za dôvodné vyhovieť aj návrhu sťažovateľa, aby zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní ním označených základných práv.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1. Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 250 000 Sk. V tejto súvislosti uviedol, že „(...) *Návrh na začatie konania podala navrhovateľka ešte dňa 11. 1. 1995 a doposiaľ, po takmer 11 rokoch, konanie nie je právoplatne skončené.*

Sťažovateľ ako účastník konania o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je takmer 11 rokov v stave právnej neistoty, ktorá sa týka veci, ktorá je preňho životne dôležitá a to domu, v ktorom on, spolu so svojou manželkou a maloletými deťmi, býva. (...)“

6.2. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd

preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadost'učinenie podľa cit. ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv s'ťažovateľa, najmä s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, považuje za primerané vo výške 120 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnému s'ťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (s'ťažnosť) z 28. decembra 2005 a vyjadrenie z 18. mája 2006. Odmena určená podľa § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2004 Z. z. (t. j. 1/6 z výpočtového základu 15 008 Sk), predstavuje za 1 úkon 2 501 Sk a spolu s režijným paušálom 150 Sk sumu 2 651 Sk. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje za 2 úkony v roku 2005 spolu sumu 5 302 Sk a za úkon v roku 2006 (1/6 výpočtového základu 16 381 Sk a paušál 164 Sk) sumu 2 894 Sk, t. j. spolu za 3 úkony právnych služieb 8 196 Sk. Keďže je právna zástupkyňa s'ťažovateľa platcom dane z pridanej hodnoty (19 %) bola náhrada trov konania zvýšená o túto daň, čo predstavuje spolu sumu 9 754 Sk (t. j. 8 196 Sk plus 1 557 Sk). Z týchto dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2006